Regioperspectief 2025

Regio Noord-Limburg

Inzicht in de gemeente en de regio
voor lerend sport- en beweegbeleid

mulier instituut

Vereniging Sport en Gemeenten

Factsheet 2025/25

Regioperspectief regio Noord-Limburg

Inzicht in de regio voor lerend gemeentelijk sport- en beweegbeleid

Met dit regioperspectief willen we gemeenten in de regio Noord-Limburg inzicht bieden in de stand van zaken op het gebied van sport en bewegen in relatie tot opgaven uit Sportakkoord II en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

Dit kan dienen als basis voor de uitwisseling tussen gemeenten en andere organisaties, om cijfers met (buur)gemeenten te vergelijken of om input te leveren voor een lerende aanpak bij uitvoering van de akkoorden of integraal sport- en beweegbeleid in brede zin. .

Denk bijvoorbeeld aan:

- Op welke gebieden verschilt onze gemeente van de regio of landelijke cijfers?
- Hoe spelen we met het gemeentelijk sport- en beweegbeleid in op de gezondheidsindicatoren?
- Op basis waarvan brengen we focus aan?
- Welke koppelkansen zijn er, bijvoorbeeld met gezondheid en het sociaal domein?

In het regioperspectief presenteren we gegevens van gemeenten in de regio Noord-Limburg en vergelijken deze met landelijke gegevens. We geven een overzicht waar de regio staat op het gebied van sport, bewegen, gezondheid en brede welvaart en van het lokale sportkapitaal. En we geven in de bijlagen een overzicht van relevante onderzoeken, factsheets, tools en websites op het gebied van sport, bewegen, leefstijl en gezondheid.

45%	van de inwoners voldoet aan de beweegrichtlijn
2,83	is de maatschappelijke opbrengst voor de investeringen in sport
63%	van de gemeenten is JOGG-gemeente

Regio Noord-Limburg

- **Regio Noord-Limburg bestaat uit 8 gemeenten**

- Beesel
- Bergen (L.)
- Gennep
- Horst aan de Maas
- Mook en Middelaar
- Peel en Maas
- Venlo
- Venray

Figuur 1
Gemeenten in de regio Noord-Limburg

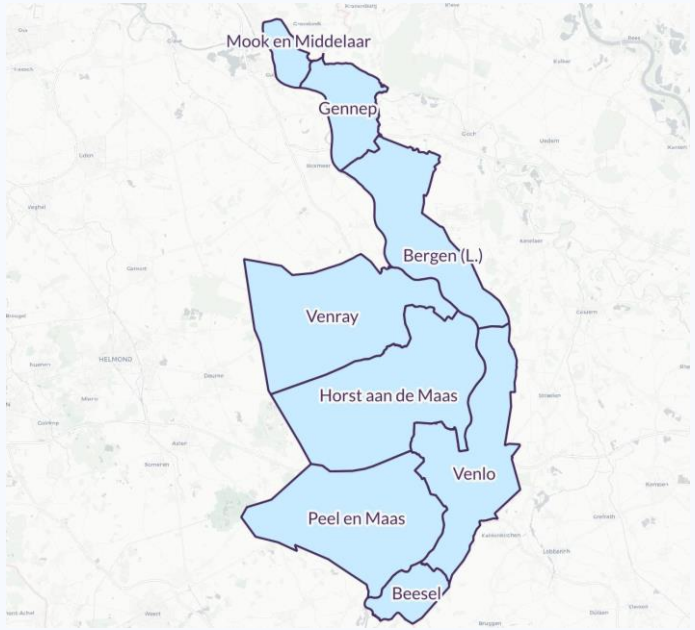

Bron: Mulier Instituut, 2022.

Inhoud regioperspectief

In dit regioperspectief presenteren we:

1) de huidige situatie in de regio op het gebied van gezondheid, sport- en beweeggedrag, brede welvaart, gemeentelijke uitgaven aan sport en maatschappelijk rendement;
2) het lokale sportkapitaal (verdeeld naar hardware, orgware en software).

Zie tabel 1 voor de inhoudsopgave per onderdeel.

Onderdelen lokaal sportkapitaal

Het lokaal aanwezige sportkapitaal is de capaciteit om te kunnen sporten die in de gemeente te vinden is. Het lokaal aanwezige sportkapitaal kent drie elementen:

- de fysieke elementen of *hardware* (faciliteiten);
- de sociale elementen of *orgware* (organisatie); en
- de programmatische elementen of *software* (activiteiten en interventies).

Tabel 1
Inhoudsopgave

Waar staat de regio?	Gezondheid	6
	Sport- en beweegdeelname	8
	Investering en maatschappelijk rendement	11
	Brede Welvaart	13
Hardware	Kernindicator sportaccommodaties	22
	Kernindicator beweegvriendelijke omgeving	23
Orgware	Inzet BRC op verbinding sport met welzijn	25
	Jeugd- en Volwassenenfonds Sport & Cultuur	26
	POS-kantoren	28
Software	Fte BRC en inzet op doelgroepen	30
	JOGG-aanpak	35

Huidige situatie

Waar staat de regio?

Ervaren gezondheid

Ervaren gezondheid in regio Noord-Limburg gemiddeld

In figuur 2 is per gemeente in de regio Noord-Limburg het percentage volwassen inwoners te zien dat hun eigen gezondheid als (zeer) goed ervaart. Het gemiddelde van gemeenten in de regio Noord-Limburg is 69 procent. Landelijk is dat 71 procent.

Methode

Ervaren gezondheid wordt gemeten met de vraag: 'Hoe is over het algemeen uw gezondheidstoestand?' De vijf antwoordcategorieën zijn: zeer slecht, slecht, gaat wel, goed en zeer goed.

Meer data?

Data voor andere leeftijdsgroepen, zoals jongeren, zijn terug te vinden op vzinfo.nl. Daar zijn ook schattingen per wijk te vinden.

Figuur 2
Percentage volwassenen dat hun gezondheid als (zeer) goed ervaart

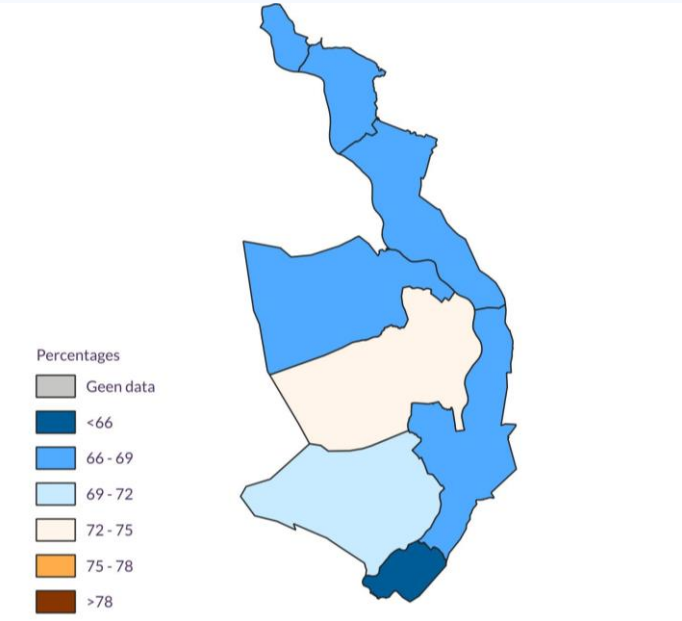

Bron: GGD/RIVM/CBS, 2022. Zie ook: https://www.vzinfo.nl/onderwerpen/ervaren-gezondheid/regionaal#ervaren-gezondheid

Overgewicht

Figuur 3
Percentage inwoners met overgewicht

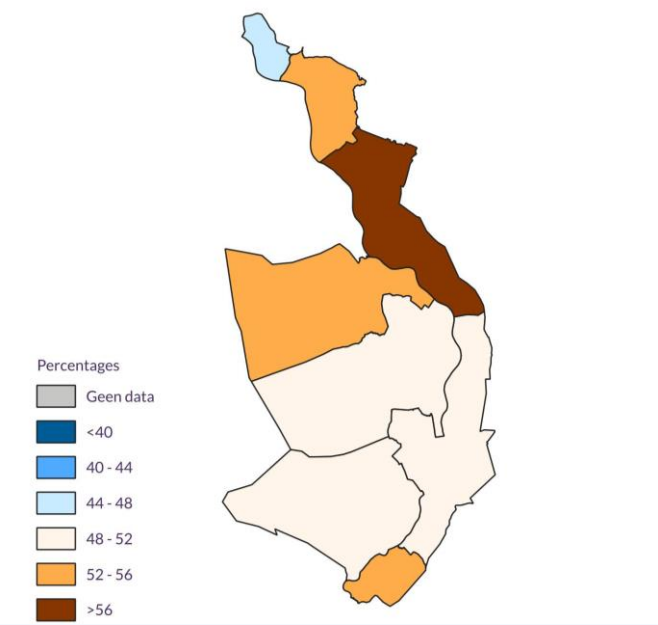

Bron: GGD/RIVM/CBS, 2022. Zie ook: https://www.regiobeeld.nl/

Volwassen inwoners met overgewicht

In figuur 3 is per gemeente in de regio Noord-Limburg het percentage volwassen inwoners met overgewicht te zien. Het gemiddelde van gemeenten in de regio Noord-Limburg is 52 procent. Landelijk is dat ook 52 procent.

Methode

We spreken van overgewicht bij een Body Mass Index (BMI) van 25kg/m2 en hoger. De BMI is een index die de verhouding tussen lengte en gewicht bij een persoon weergeeft. In deze weergave is dit gebaseerd op zelf-gerapporteerde lengte en gewicht.

Meer data?

Data voor andere leeftijdsgroepen, zoals kinderen, zijn terug te vinden op vzinfo.nl. Daar zijn ook schattingen per wijk te vinden.

Beweegrichtlijnen volwassenen

Voldoen aan beweegrichtlijnen

In figuur 4 is per gemeente in de regio Noord-Limburg het percentage volwassen inwoners te zien dat voldoet aan de beweegrichtlijnen. Het gemiddelde van gemeenten in de regio Noord-Limburg is 45 procent. Landelijk is dat 46 procent.

Methode

De beweegrichtlijnen geven aan hoeveel beweging nodig is voor een goede gezondheid. Een volwassene voldoet aan de beweegrichtlijn door 2,5 uur per week matig intensief te bewegen en twee keer per week spier- en botversterkende activiteiten te doen.

Meer data?

Data voor andere (leeftijds)groepen, zoals kinderen, zijn terug te vinden op sportenenbewegenincijfers.nl. Daar zijn ook schattingen per wijk te vinden.

Figuur 4
Percentage volwassenen dat voldoet aan de beweegrichtlijnen

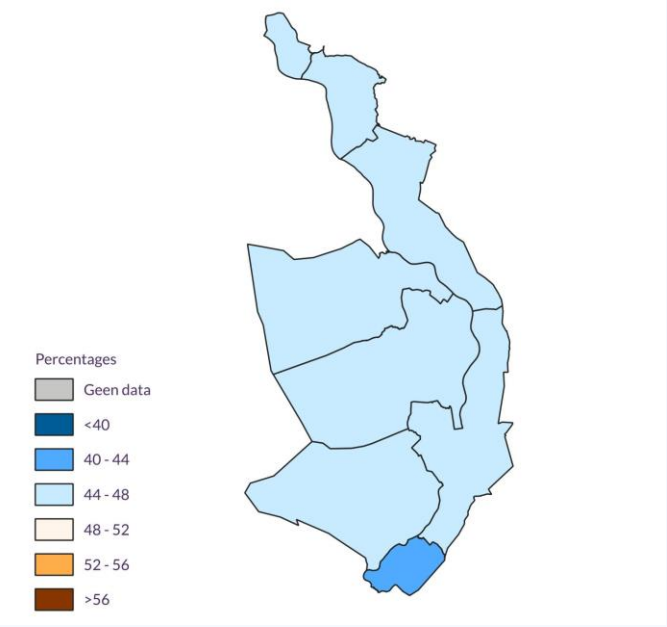

Bron: GGD/RIVM/CBS, 2022. Zie ook:
https://www.sportenbewegenincijfers.nl/kernindicatoren/beweegrichtlijnen

Beweegrichtlijnen ouderen

Figuur 5
Percentage ouderen dat voldoet aan de beweegrichtlijnen

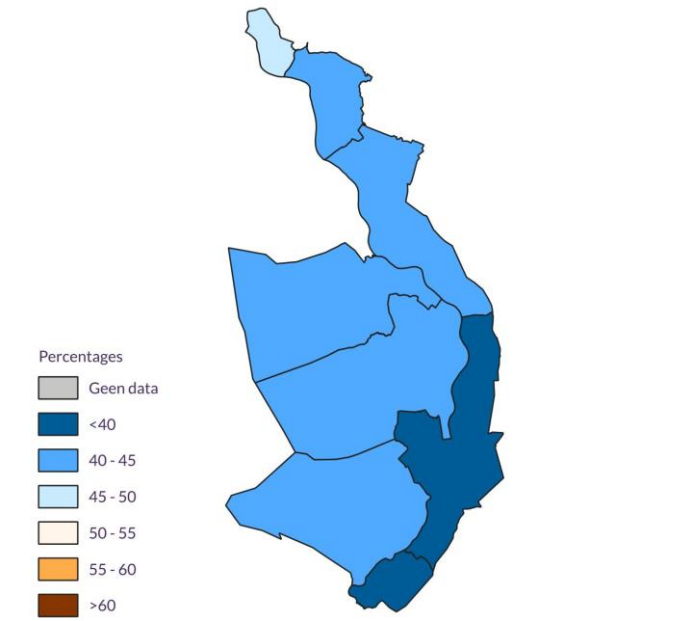

Bron: GGD/RIVM/CBS, 2022. Zie ook:
https://www.sportenbewegenincijfers.nl/kernindicatoren/beweegrichtlijnen

Ouderen die voldoen aan beweegrichtlijnen

In figuur 5 is per gemeente in de regio Noord-Limburg het percentage inwoners van 65 jaar en ouder te zien dat voldoet aan de beweegrichtlijnen. Het gemiddelde van gemeenten in de regio Noord-Limburg is 41 procent. Landelijk is dat 39 procent.

Methode

Een volwassene voldoet aan de beweegrichtlijn door 2,5 uur per week matig intensief te bewegen en twee keer per week spier- en botversterkende activiteiten te doen. Voor ouderen adviseren de richtlijnen aanvullend balansoefeningen.

Meer data?

Data voor andere leeftijdsgroepen, zoals kinderen, zijn terug te vinden op sportenenbewegenincijfers.nl. Daar zijn ook schattingen per wijk te vinden.

Sportlidmaatschap bonden/verenigingen

Lidmaatschap bij sportbonden

Verenigingen spelen nog steeds een belangrijke rol in het sportaanbod in Nederland. Wanneer je lid bent van een sportvereniging, betekent dit in de meeste gevallen dat je ook lid bent van de sportbond.

In figuur 6 is per gemeente in de regio Noord-Limburg het percentage inwoners met een lidmaatschap bij één of meerdere sportbonden te zien. Het gemiddelde van gemeenten in de regio Noord-Limburg is 25 procent. Landelijk is dat 26 procent.

Meer data?

Data naar leeftijdsgroep is terug te vinden op sportenenbewegenincijfers.nl.

Figuur 6
Percentage inwoners met een lidmaatschap bij een bij NOC*NSF aangesloten sportbond

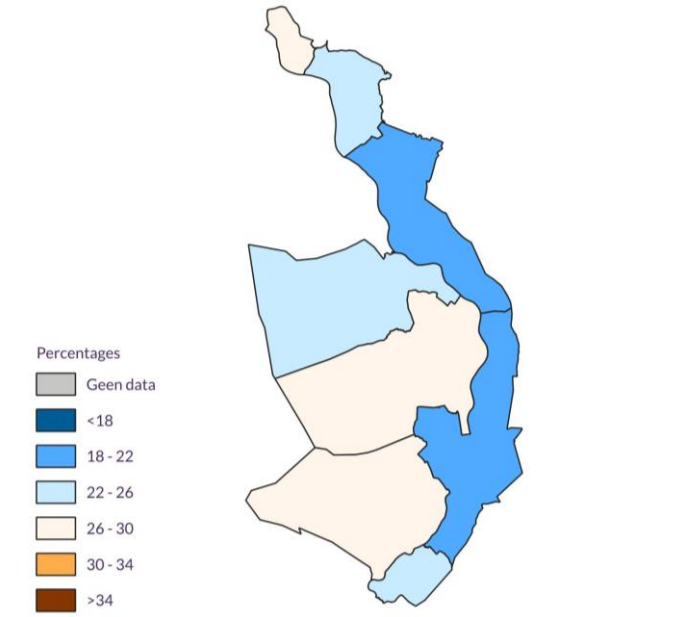

Bron: NOC*NSF, 2022. Zie ook: https://www.sportenbewegenincijfers.nl/kaarten/sportlidmaatschappen

Maatschappelijk rendement

Figuur 7
Social Return On Investment (SROI) per gemeente

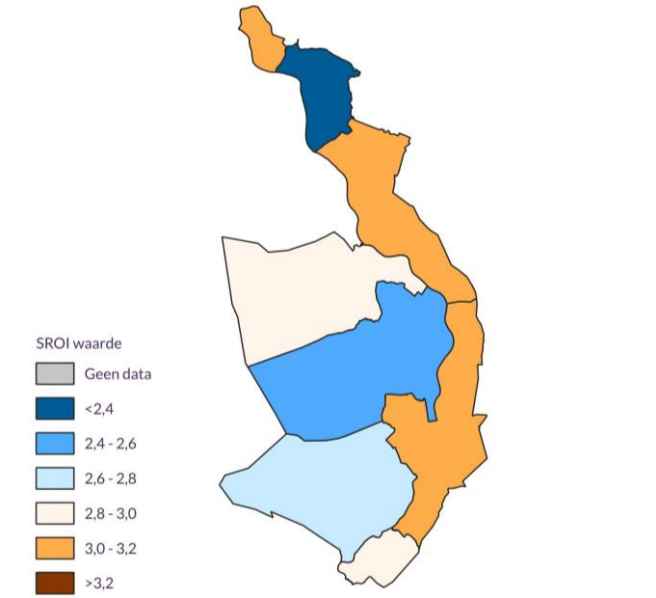

Bron: Kenniscentrum Sport en Bewegen, 2024. Zie ook:
https://www.kenniscentrumsportenbewegen.nl/producten/sroi-van-sport-en-bewegen/

Maatschappelijk rendement

De Social Return On Investment (SROI) is een manier om het maatschappelijk rendement van investeringen in sport en bewegen uit te drukken. Dit rendement verschilt per gemeente (zie figuur 7). De gemiddelde SROI van gemeenten in Noord-Limburg is 2,67 Het gemiddelde van alle Nederlandse gemeenten is 2,73.

Methode

In de opbouw van de SROI kan een aantal componenten voor de verschillen tussen gemeenten zorgen:

- de gemeentelijke uitgaven aan sportaccommodaties;
- de gemiddelde contributie-uitgaven van sporters;
- de gemiddelde bestedingen aan fitness;
- de leeftijdssamenstelling van de lokale bevolking;
- hoeveel mensen voldoen aan de beweegrichtlijn.

Gemeentelijke investeringen in sport

Uitgaven aan sport

Gemeenten in de regio Noord-Limburg gaven in 2023 netto 66 euro per inwoner uit aan sport.[1] Landelijk was dat 71 euro. De netto-uitgaven zijn de uitgaven min de inkomsten.

Uitgaven per taakveld

Van de netto-uitgaven aan sport was in de regio Noord-Limburg gemiddeld 19 euro per inwoner bestemd voor sportbeleid en activering (landelijk 16 euro). Gemiddeld 47 euro per inwoner was bestemd voor sportaccommodaties in de regio Noord-Limburg (landelijk 53 euro).

Kanttekening bij de vergelijking

Binnen elk taakveld in het Iv3-systeem moeten gemeenten de uitgaven en inkomsten uitsplitsen naar categorieën, die voor elk taakveld hetzelfde zijn. Gemeenten zijn vrij in hun keuze welke categorieën ze benutten en hoe ze afschrijven. Hierdoor ontstaan verschillen die een vergelijkende analyse moeilijker maken.

[1] Bron: Door CBS verzamelde gemeentelijke data (Iv3), 2024.
Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur 8
Gemeentelijke netto-uitgaven aan sport

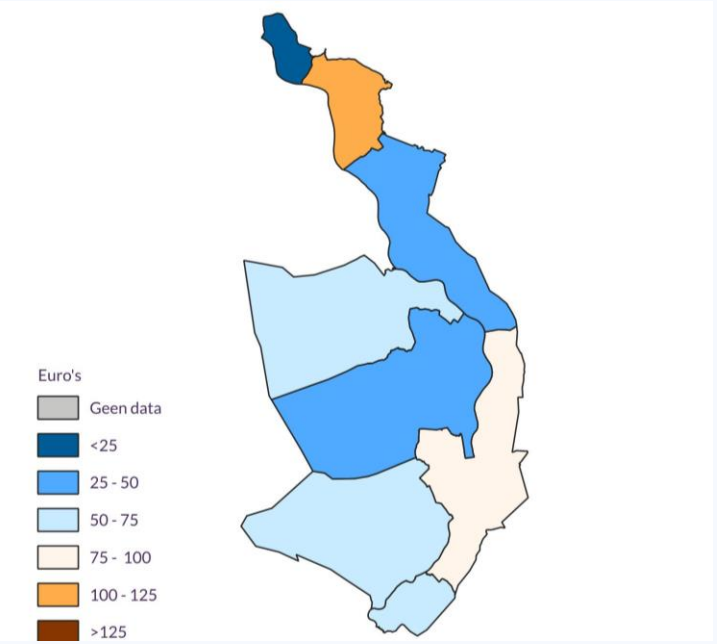

Bron: Door CBS verzamelde gemeentelijke data (Iv3), 2024. Bewerking: Mulier Instituut.

Sport en bewegen Brede Welvaart

Sport en bewegen zijn belangrijke bouwstenen als je als (lokale) overheid wilt inzetten op kwaliteit van leven van alle inwoners. Gezondheid, sociale verbinding, veiligheid en duurzaamheid staan daarbij centraal.

Door slim gebruik te maken van lokale gegevens uit de jaarlijkse CBS-monitor kunnen gemeenten en regio's gericht beleid ontwikkelen en bijsturen. Zeker als ze deze brede-welvaartsdata combineren met specifieke inzichten rond sport en bewegen ontstaat effectief en op maat gesneden beleid. Door integraal samen te werken tussen verschillende beleidsdomeinen en in de regio, kunnen gemeenten maximaal inspelen op lokale behoeften.

Jaarlijks publiceert het CBS de regionale monitor Brede Welvaart. Deze monitor bevat 41 indicatoren waarmee inzicht wordt gegeven in de maatschappelijke situatie en ontwikkeling binnen gemeenten, provincies en regio's.

Voor een selectie van indicatorengeven we op de volgende pagina's de gegevens op gemeentelijk niveau weer.

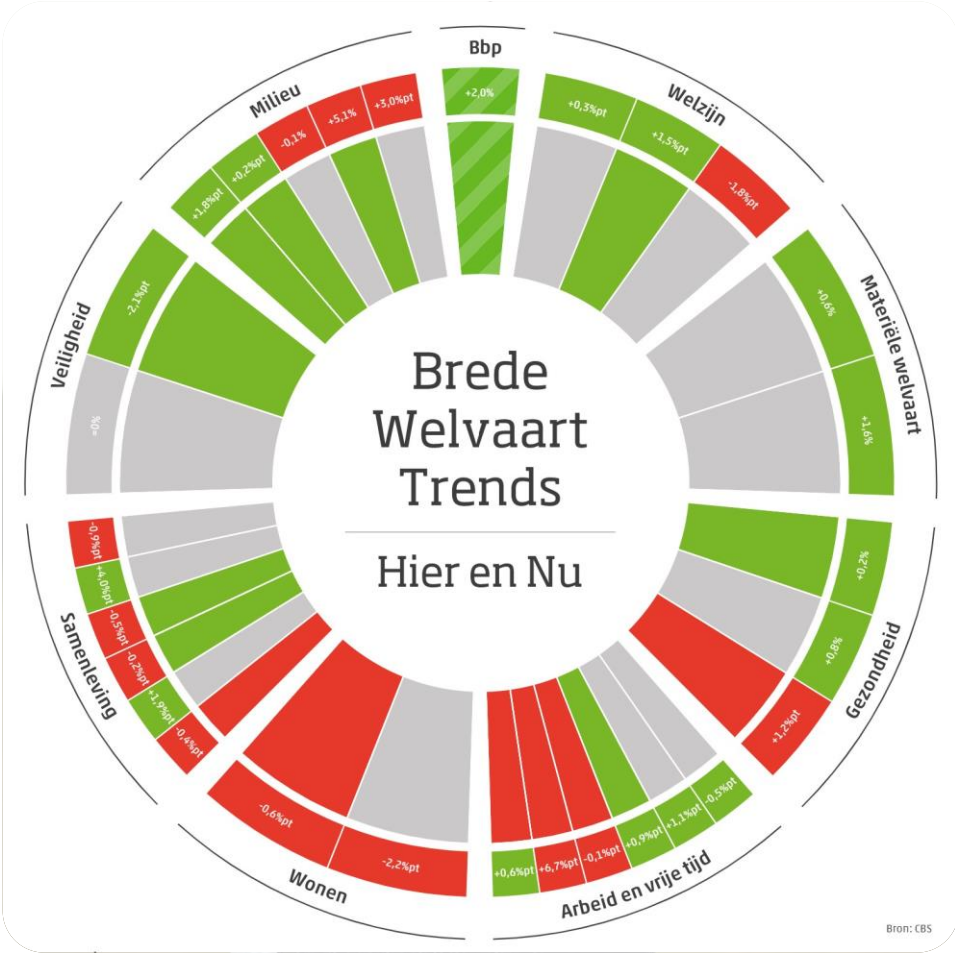

Arbeidsparticipatie

Figuur 9
Netto-arbeidsparticipatie

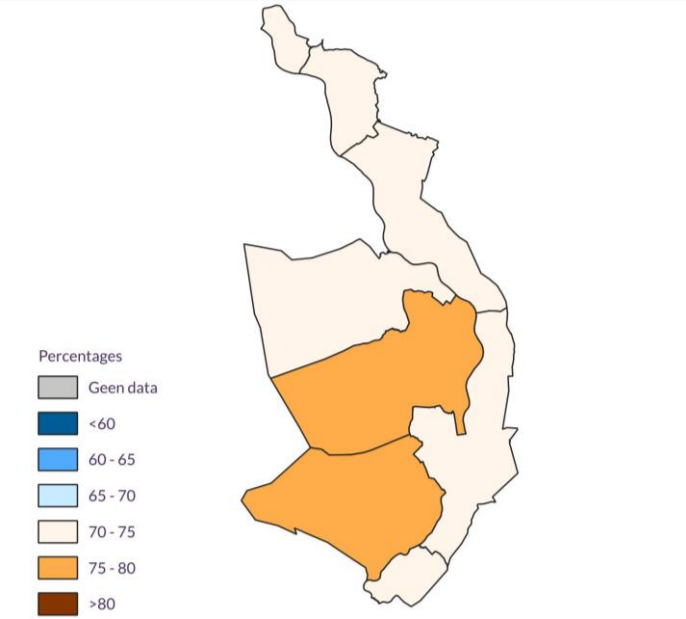

Bron: CBS, 2023. Zie ook: https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/regionale-monitor-brede-welvaart/indicator

Netto-arbeidsparticipatie

In figuur 9 geven we het percentage van de bevolking van 15 t/m 74 jaar oud weer dat een betaalde baan heeft. De arbeidsduur maakt hierbij niet uit. Het gemiddelde van gemeenten in de regio Noord-Limburg is 73 procent. Landelijk is dat 73 procent.

Meer data?

Data over de ontwikkeling van de netto arbeidsparticipatie door de tijd zijn terug te vinden op https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/regionale-monitor-brede-welvaart/indicator.

Startkwalificatie

Bevolking met een startkwalificatie

In figuur 10 geven we het percentage van de bevolking van 15 t/m 74 jaar weer met een diploma op mbo 2-, 3- of 4-, havo-, vwo-, hbo- of wo-niveau. Gemiddeld heeft 72 procent van de bevolking van 15 t/m 74 jaar in de regio Noord-Limburg een dergelijke startkwalificatie. Landelijk is dat 73 procent.

Meer data?

Data over de ontwikkeling van startkwalificaties door de tijd zijn terug te vinden op https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/regionale-monitor-brede-welvaart/indicator

Figuur 10
Aandeel bevolking met een startkwalificatie

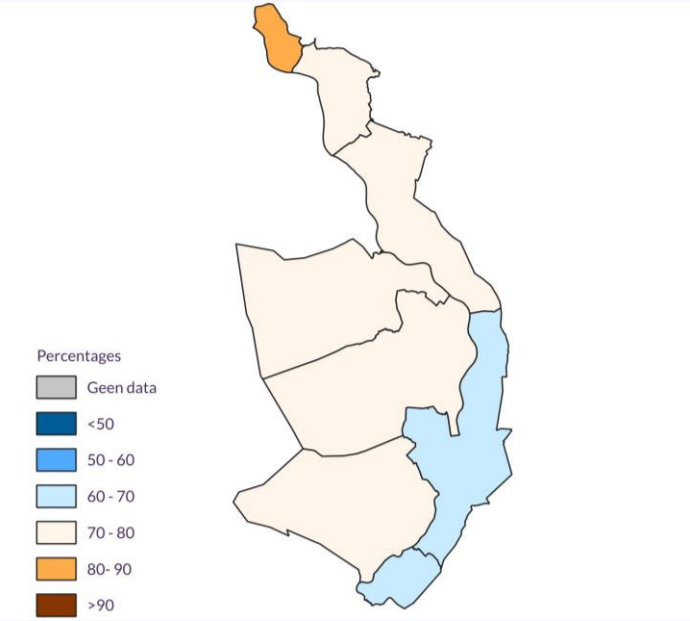

Bron: CBS, 2023. Zie ook: https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/regionale-monitor-brede-welvaart/indicator

Schuldenproblematiek

Figuur 11
Percentage huishoudens met geregistreerde problematische schulden

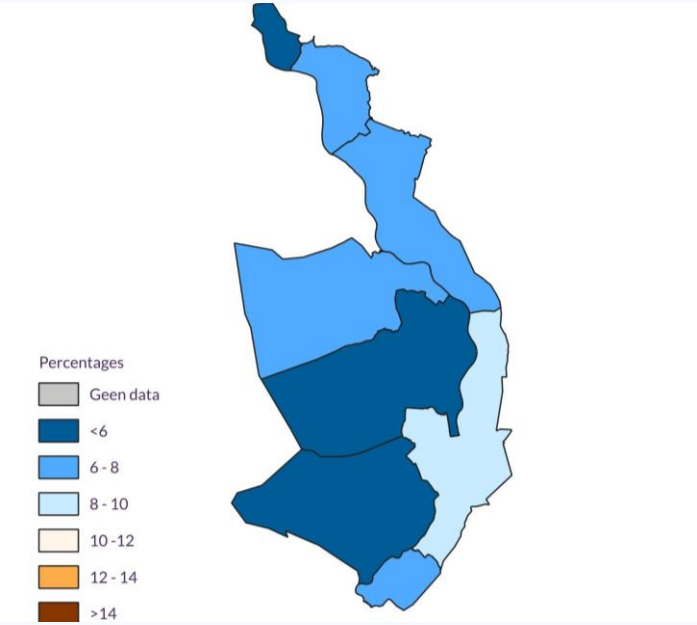

Bron: CBS, 2023. Zie ook: https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/regionale-monitor-brede-welvaart/indicator

Geregistreerde problematische schulden

In figuur 11 hebben we het percentage huishoudens weergegeven met geregistreerde problematische schulden. Gemiddeld heeft bij 6 procent van de huishoudens in de regio Noord-Limburg ten minste één persoon een geregistreerde problematische schuld. Landelijk is dat 7 procent.

Methode

Met behulp van verschillende registraties heeft het CBS afgeleid welke huishoudens te maken hebben met geregistreerde problematische schulden. De registraties komen bijvoorbeeld van het Bureau Krediet Registratie en diverse overheidsinstanties. De informatie over schulden verschilt per registratie. Daarom is per registratie bepaald wanneer er sprake is van een geregistreerde problematische schuldsituatie.

Meer data?

Data over de ontwikkeling van geregistreerde problematische schulden door de tijd zijn terug te vinden op https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/regionale-monitor-brede-welvaart/indicator

Vrijwilligers

Vrijwilligerswerk

In figuur 12 geven we het percentage van de bevolking van 15 jaar en ouder weer dat in de afgelopen 12 maanden vrijwilligerswerk heeft verricht voor organisaties of verenigingen. Het kan daarbij gaan om bestuurlijk werk of andere activiteiten. In landelijke gebieden doen over het algemeen meer mensen vrijwilligerswerk dan in stedelijke gebieden. Het gemiddelde van gemeenten in de regio Noord-Limburg is 53 procent. Landelijk is dat 51 procent.

Verschillen tussen bevolkingsgroepen

Mensen met een hbo- of wo- opleiding doen relatief vaak vrijwilligerswerk, terwijl mensen in de leeftijdsgroepen 25-35 en 75+ relatief minder vaak vrijwilligerswerk doen.

Meer data?

Data over de ontwikkeling van vrijwilligerswerk door de tijd zijn terug te vinden op https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/regionale-monitor-brede-welvaart/indicator.

Figuur 12
Aandeel bevolking dat vrijwilligerswerk doet

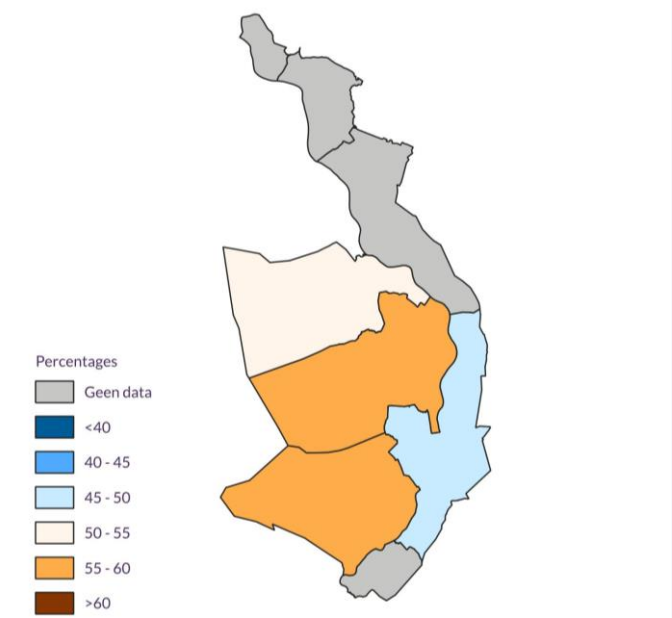

Bron: CBS, 2023. Zie ook: https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/regionale-monitor-brede-welvaart/indicator

Levensverwachting

Figuur 13
Levensverwachting

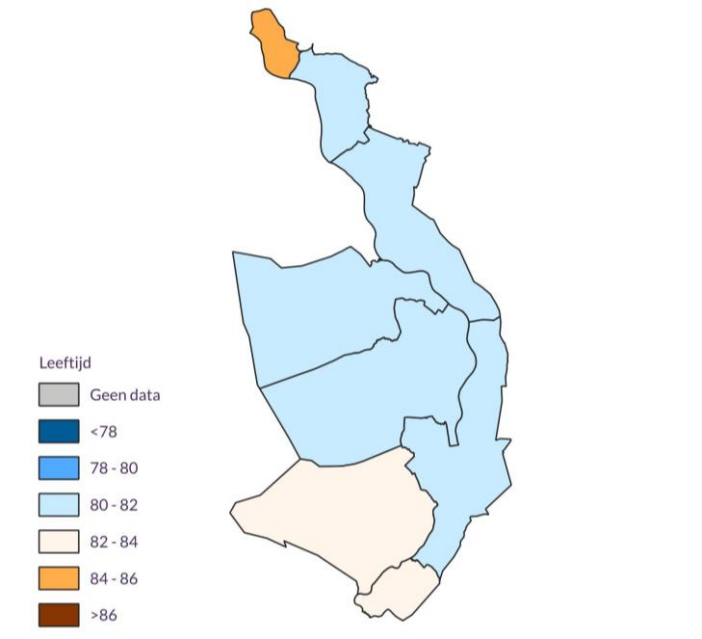

Bron: RIVM, 2022. Zie ook: https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/regionale-monitor-brede-welvaart/indicator

Levensverwachting

In figuur 13 hebben we per gemeente de gemiddelde levensverwachting in jaren weergegeven. Het gemiddelde van de gemeenten in de regio Noord-Limburg is 82,3 jaar. Landelijk is dat 82,0 jaar.

Methode

De gepresenteerde data gaan over het gemiddeld aantal te verwachten levensjaren bij geboorte. Meer informatie over de manier waarop dit berekend wordt is hier te vinden: https://www.cbs.nl/nl-nl/achtergrond/2017/14/de-levensverwachting-meet-de-sterfte.

Sociaal leven

Tevredenheid met sociaal leven

In figuur 14 is per gemeente het percentage volwassenen te zien dat tevreden is met het eigen sociale leven. Het gemiddelde van de gemeenten in de regio Noord-Limburg is 81 procent. Landelijk is dat ook 81 procent.

Methode

Dit percentage is gebaseerd op het deel van de bevolking van 18 jaar en ouder dat een score van 7 tot en met 10 geeft als antwoord op de vraag 'Kunt u op een schaal van 1 tot en met 10 aangeven in welke mate u tevreden bent met uw sociale leven? Een 1 staat voor volledig ontevreden en 10 voor volledig tevreden.'

Meer data?

Data over de ontwikkeling van tevredenheid met sociaal leven door de tijd zijn terug te vinden op https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/regionale-monitor-brede-welvaart/indicator

Figuur 14
Percentage volwassenen dat tevreden is met sociaal leven

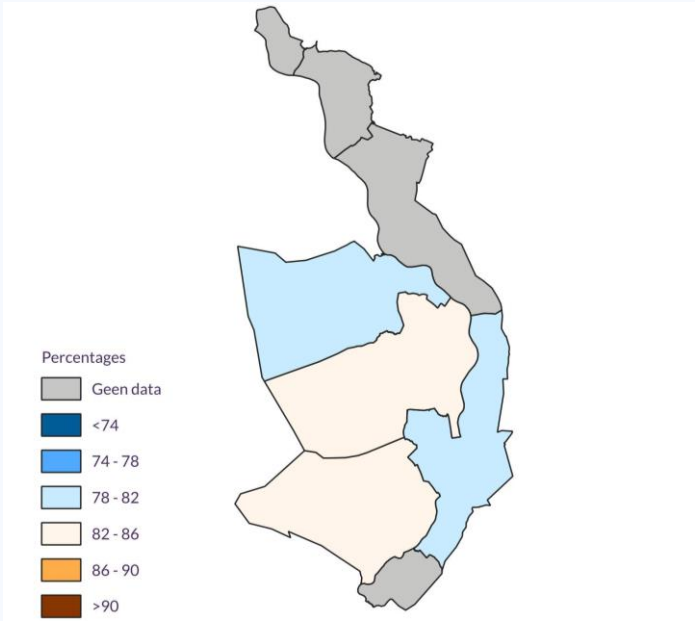

Bron: CBS, 2023. Zie ook: https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/regionale-monitor-brede-welvaart/indicator

Langdurige ziekten en aandoeningen

Figuur 15
Aandeel personen met één of meer langdurige ziekten of aandoeningen

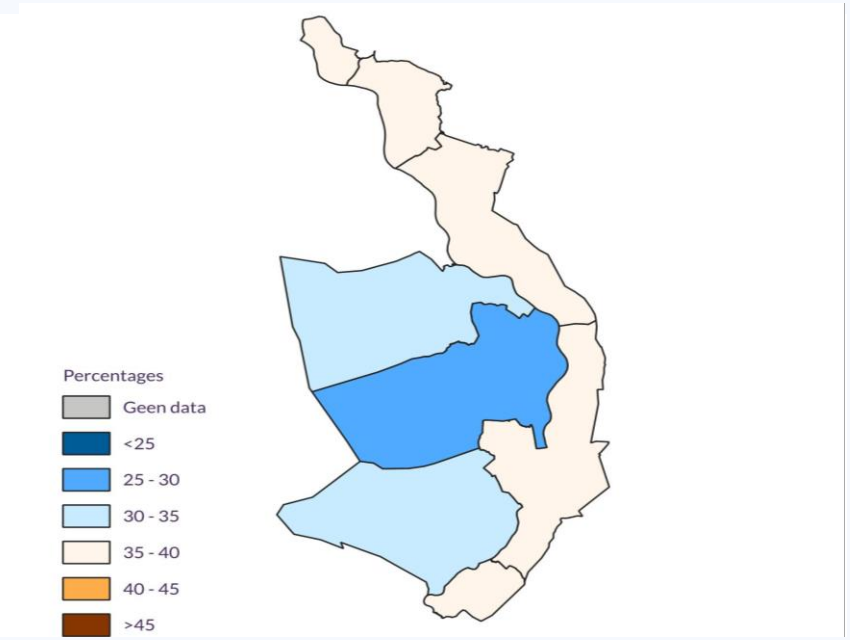

Bron: GGD/RIVM/CBS, 2022. Zie ook: https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/regionale-monitor-brede-welvaart/indicator

Personen met één of meer langdurige ziekten of aandoeningen

In figuur 15 geven we het percentage volwassenen weer met één of meer langdurige ziekten of aandoeningen. Dit percentage kan sterk verschillen tussen gemeenten. Het gemiddelde van gemeenten in de regio Noord-Limburg is 35 procent. Landelijk is dat 33 procent.

Methodiek

We geven het percentage volwassenen weer dat 'ja' heeft geantwoord op de vraag: 'Heeft u één of meer langdurige ziekten of aandoeningen? Langdurig is (naar verwachting) 6 maanden of langer.'

Meer data?

Data over personen met één of meer langdurige aandoeningen door de tijd zijn terug te vinden op https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/regionale-monitor-brede-welvaart/indicator.

Faciliteiten

Hardware

Kernindicator sportaccommodaties

Figuur 16
Gemiddelde score kernindicator sportaccommodaties per gemeente
(dichtheid van sportaccommodaties per 10.000 inwoners)

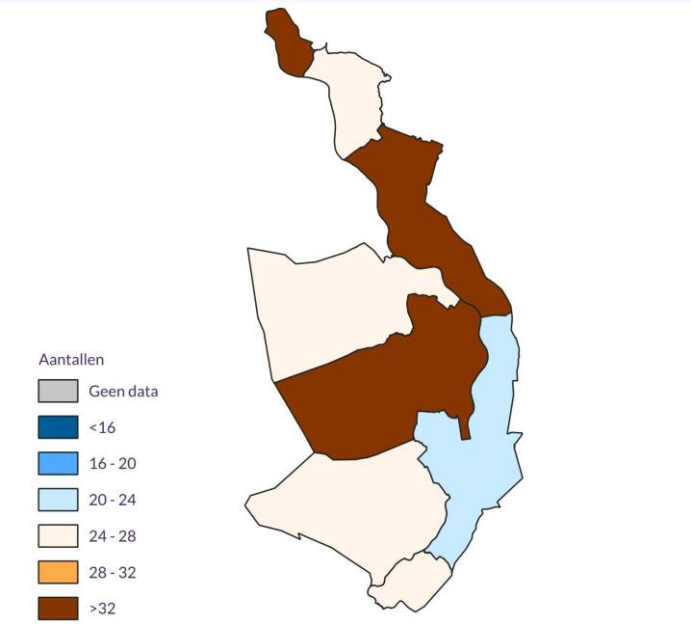

Bron: Mulier Instituut, 2023. Zie ook:
https://www.sportenbewegenincijfers.nl/kernindicatoren/sportaccommodaties

Verschillen tussen stad en platteland

De dichtheid van sportaccommodaties is niet evenredig verdeeld. In figuur 16 is de kernindicator sportaccommodaties per gemeente in de regio Noord-Limburg te zien. De gemiddelde score van deze gemeenten is 30.0. Landelijk is dat 24,8.

In plattelandsgemeenten is de dichtheid aan sportaccommodaties per 10.000 inwoners het hoogst. In stedelijke gebieden is de dichtheid relatief laag.

Methode

Bij de berekening van de dichtheid aan sportaccommodaties hebben we rekening gehouden met verschillen in de diversiteit en capaciteit van sportaccommodaties. Een sporthal is bijvoorbeeld geschikt voor meer sportdisciplines dan een rugbyveld. En op een tennispark met vijf banen kunnen minder mensen tegelijkertijd sporten dan op een tennispark met tien banen.

Kernindicator beweegvriendelijke omgeving

Stedelijke gemeenten scoren vaak hoger

De score op de kernindicator beweegvriendelijke omgeving kan sterk verschillen per gemeente (zie figuur 17). De gemiddelde score van gemeenten in de regio Noord-Limburg is 51,4. Landelijk is dat 63,9. Stedelijke gebieden scoren over het algemeen hoger dan plattelandsgebieden.

Methode

De totaalscore voor de kernindicator is het gemiddelde van de scores op de vier deelindicatoren, die allemaal een score hebben van 0 tot en met 100. De vier deelindicatoren zijn:

1. sportaccommodaties (diversiteit en nabijheid voetbalvelden, hockeyvelden, tennisbanen, sporthallen, fitnessvoorzieningen en zwembaden);
2. sport- en speelplekken (nabijheid sport- en speelplekken in de openbare ruimte);
3. recreatief groen en blauw (nabijheid en oppervlakte parken, water geschikt voor recreatief gebruik);
4. nabijheid van voorzieningen (o.a. gemiddelde afstand tot supermarkt en school).

Figuur 17
Gemiddelde score kernindicator beweegvriendelijke omgeving per wijk
Op basis van vier deelindicatoren

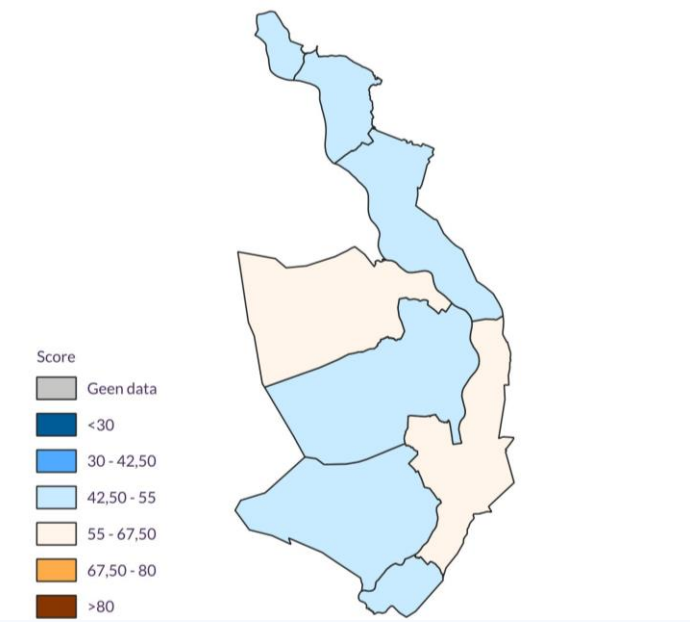

Bron: Mulier Instituut, 2023 (gegevens over 2022). Zie ook: https://www.sportenbewegenincijfers.nl/kernindicatoren/beweegvriendelijke-omgeving

Organisatie

Orgware

Inzet BRC op verbinding sport met andere sectoren

Verbinding sector sport en bewegen met welzijn

In figuur 18 is te zien of gemeenten functionarissen vanuit de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC) inzetten om de sector sport en bewegen te verbinden met de sector welzijn en zorg, bijvoorbeeld via sociale wijkteams of valpreventie.

In de regio Noord-Limburg wordt in 75 procent van de gemeenten met BRC vanuit de BRC verbinding gemaakt tussen de sector sport en bewegen en de welzijnssector. Landelijk gebeurt dat in 93 procent van de gemeenten met BRC-functionarissen.

Meer data?

Data over de inzet op de verbinding met andere sectoren, zoals onderwijs, zijn terug te vinden op waarstaatjegemeente.nl.

Figuur 18
Inzet BRC op verbinding sport en bewegen met welzijn

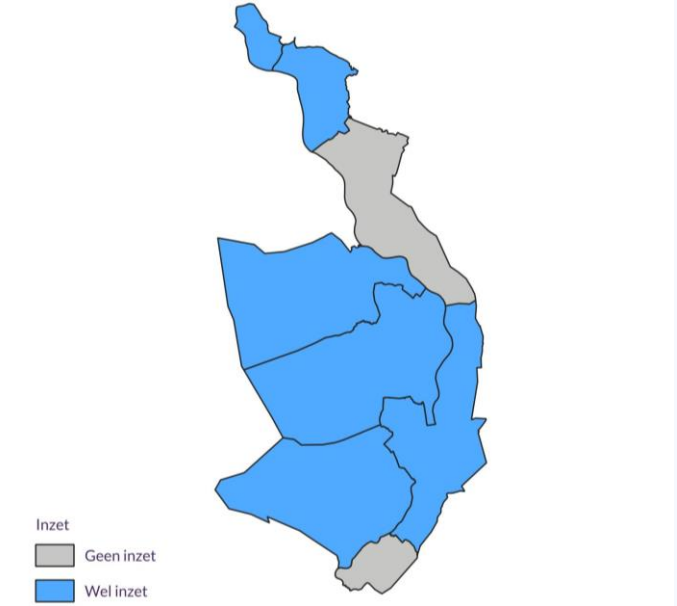

Bron: Mulier Instituut, 2022.
https://www.waarstaatjegemeente.nl/mosaic/dashboard/uitvoering-brede-regeling-combinatiefuncties

Volwassenenfonds Sport & Cultuur

Figuur 19
Aanwezigheid Volwassenfonds Sport & Cultuur

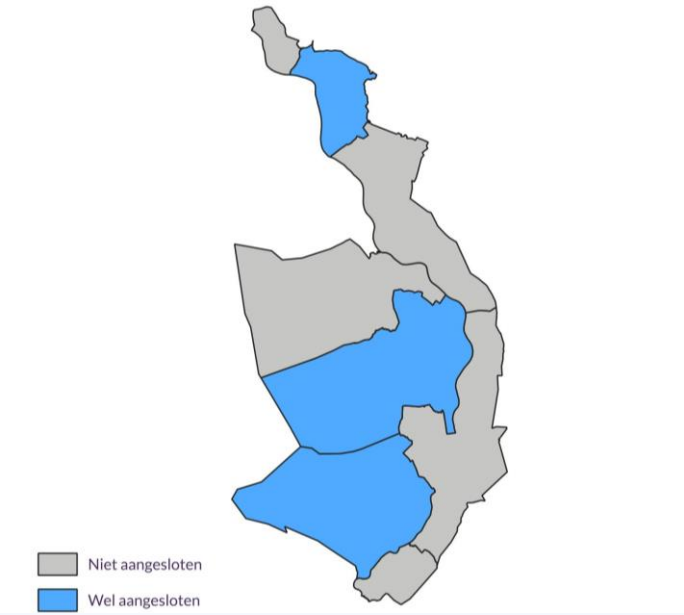

Bron: Volwassenfonds Sport &Cultuur, januari 2024. Zie ook: https://www.volwassenenfonds.nl/

Aanwezigheid Volwassenenfonds Sport & Cultuur

Het Volwassenenfonds Sport & Cultuur zet zich in om sport en cultuur toegankelijk te maken voor volwassenen die daar zelf geen geld voor hebben. Zo streeft het fonds naar een inclusieve samenleving waar iedereen profiteert van de kracht van sport en cultuur.

In figuur 19 staat welke gemeenten in de regio Noord-Limburg meedoen aan het Volwassenenfonds Sport & Cultuur. In de regio Noord-Limburg zijn 38 procent van de gemeenten aangehaakt. Landelijk is dat 31 procent.

Jeugdfonds Sport & Cultuur

Figuur 20
Aanvragen Jeugdfonds Sport & Cultuur

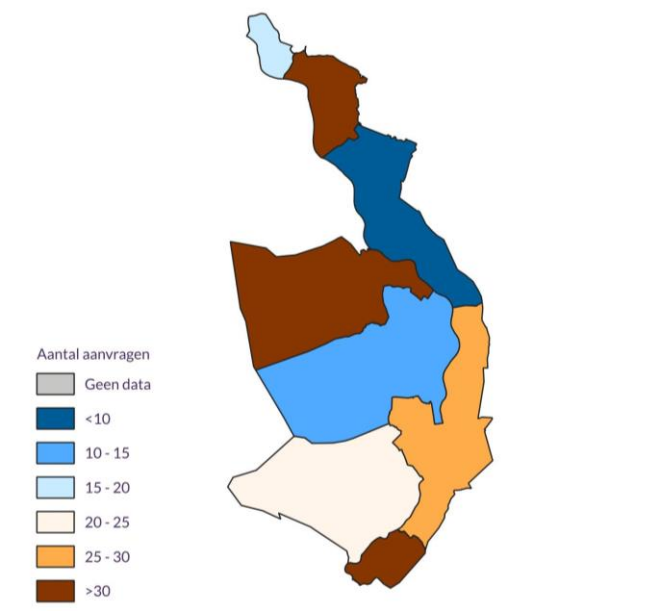

Bron: Jeugdfonds Sport &Cultuur, 2022. Zie ook:
https://www.sportenbewegenincijfers.nl/kaarten/beleidgemeenten

Jeugdfonds Sport & Cultuur

Het Jeugdfonds Sport & Cultuur maakt het mogelijk dat kinderen en jongeren uit gezinnen met (tijdelijk) minder geld toch mee kunnen doen met voetbal, turnen, streetdance, judo, muziekles of een andere sportieve of creatieve activiteit.

Bij grote gemeenten (meer dan 100.000 inwoners) is er meestal een zelfstandig jeugdfonds. Kleinere gemeenten zijn meestal aangesloten bij een provinciaal fonds.

Gemiddeld aantal aanvragen bij Jeugdfonds Sport & Cultuur

In figuur 20 is het aantal aanvragen bij het jeugdfonds per gemeente per 1.000 kinderen van 2 tot en met 23 jaar te zien. Het gemiddelde aantal aanvragen van gemeenten in de regio Noord-Limburg is 26,6. Landelijk is dat 12,1.

POS-kantoren

POS-kantoren als lijntje tussen gemeente en ondernemende sport

Het Platform Ondernemende Sportaanbieders (POS) zet POS-kantoren op om ondernemende sportaanbieders lokaal te verbinden met elkaar en de gemeente. Op dit moment zijn er 34 gemeenten in Nederland met een POS-kantoor (10 procent). Er worden in verschillende andere gemeenten nog POS-kantoren opgezet. In figuur 21 is de landelijke verdeling van POS-kantoren te zien.

Figuur 21
Gemeenten waar een POS-kantoor is

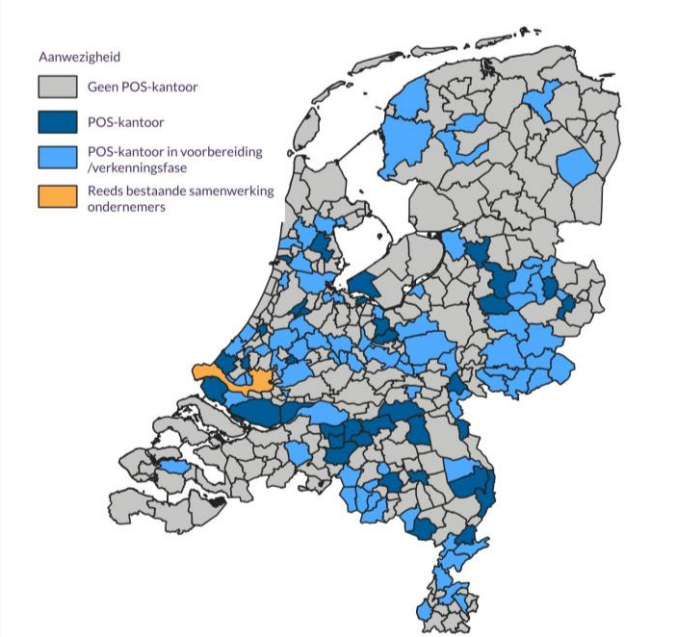

Bron: POS, 2025. Zie ook: https://pos.nl/wat-doet-pos/pos-kantoren/

Activiteiten

Software

Fte functionarissen sport en bewegen uit BRC

Figuur 22
Aantal fte aan functionarissen sport en bewegen

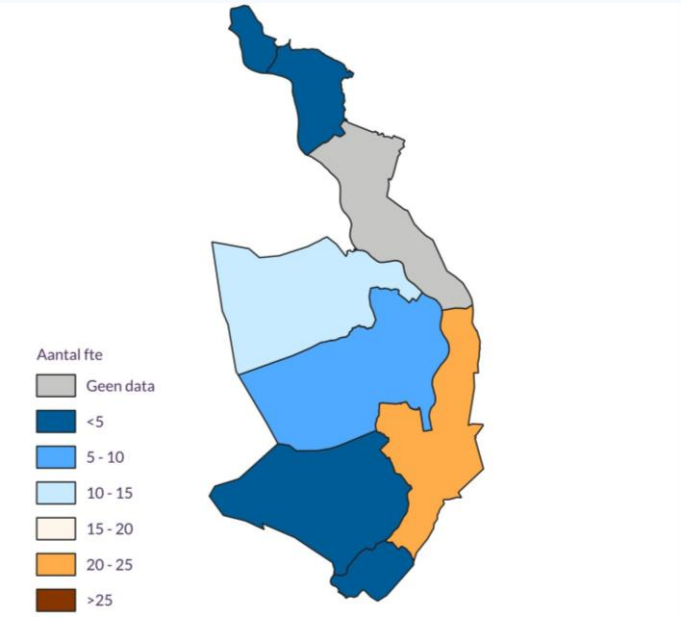

Bron: Mulier Instituut, 2022. Zie ook: https://www.waarstaatjegemeente.nl/mosaic/dashboard/uitvoering-brede-regeling-combinatiefuncties

Fte aan inzet functionarissen op sport en bewegen

In figuur 22 per gemeente het aantal fte aan functionarissen te zien die betaald worden vanuit de BRC en ingezet worden in de sector sport en bewegen.

In de regio Noord-Limburg hebben gemeenten gemiddeld 7,7 fte aan functionarissen in de sector sport en bewegen die worden betaald vanuit de BRC. Landelijk is dat gemiddeld 9,1 fte.

Inzet BRC (sport) op ouderen (65+)

Inzet op leeftijdsgroep ouderen vanuit BRC

In figuur 23 is te zien welke gemeenten functionarissen sport en bewegen inzetten voor de leeftijdsgroep ouderen (65+). In de regio Noord-Limburg zetten functionarissen sport en bewegen zich in 75 procent van de gemeenten met buurtsportcoaches in voor de leeftijdsgroep ouderen (65+). Landelijk is dat in 78 procent van de gemeenten.

Meer data?

Data over de inzet op andere leeftijdsgroepen, zoals kinderen en jongeren, zijn terug te vinden op waarstaatjegemeente.nl.

Figuur 23
Inzet BRC (sport) op doelgroep ouderen (65+)

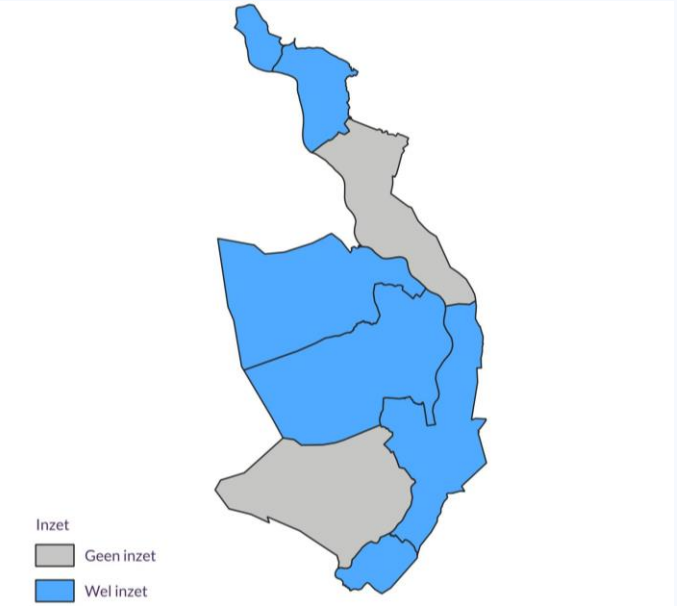

Bron: Mulier Instituut, 2023.
https://www.waarstaatjegemeente.nl/mosaic/dashboard/uitvoering-brede-regeling-combinatiefuncties

Inzet BRC (sport) op mensen met een laag inkomen

Figuur 24
Inzet BRC (sport) op doelgroep personen met een laag inkomen

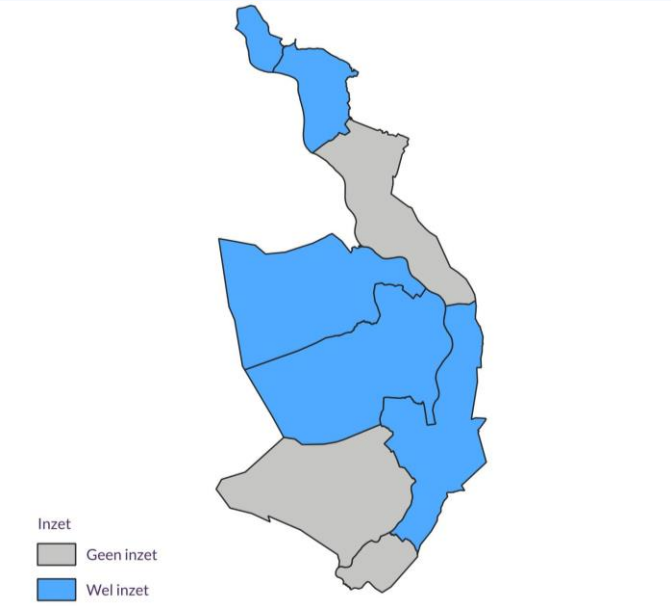

Bron: Mulier Instituut, 2023. Zie ook: https://www.waarstaatjegemeente.nl/mosaic/dashboard/uitvoering-brede-regeling-combinatiefuncties

Inzet op personen met een laag inkomen vanuit BRC

In figuur 24 is te zien welke gemeenten functionarissen sport en bewegen inzetten voor de doelgroep personen met een laag inkomen. In de regio Noord-Limburg zetten functionarissen sport en bewegen zich in 63 procent van de gemeenten met BRC in voor de doelgroep personen met een laag inkomen. Landelijk is dat in 70 procent van de gemeenten.

Meer data?

Data over de inzet op andere doelgroepen, zoals personen met een migratieachtergrond, zijn terug te vinden op waarstaatjegemeente.nl.

Inzet BRC (sport) op mensen met overgewicht

Inzet op personen met overgewicht vanuit BRC

In figuur 25 is te zien welke gemeenten functionarissen sport en bewegen inzetten voor de doelgroep personen met overgewicht. In de regio Noord-Limburg zetten functionarissen sport en bewegen zich in 75 procent van de gemeenten met BRC in voor de doelgroep personen met overgewicht. Landelijk is dat in 73 procent van de gemeenten.

Meer data?

Data over de inzet op andere doelgroepen, zoals personen met een migratieachtergrond, is terug te vinden op waarstaatjegemeente.nl.

Figuur 25
Inzet BRC (sport) op doelgroep personen met overgewicht

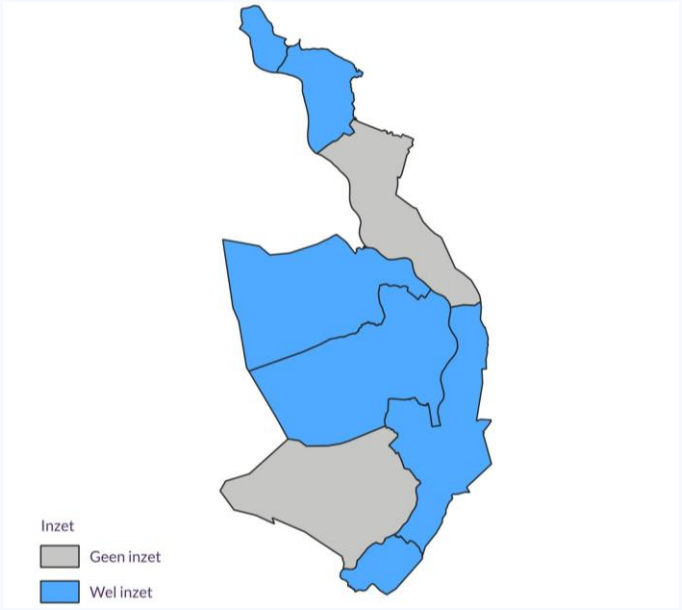

Bron: Mulier Instituut, 2023.
https://www.waarstaatjegemeente.nl/mosaic/dashboard/uitvoering-brede-regeling-combinatiefuncties

Inzet BRC op mensen met een beperking of chronische aandoening

Figuur 26
Inzet BRC (sport) op doelgroep mensen met een beperking/chronische aandoening

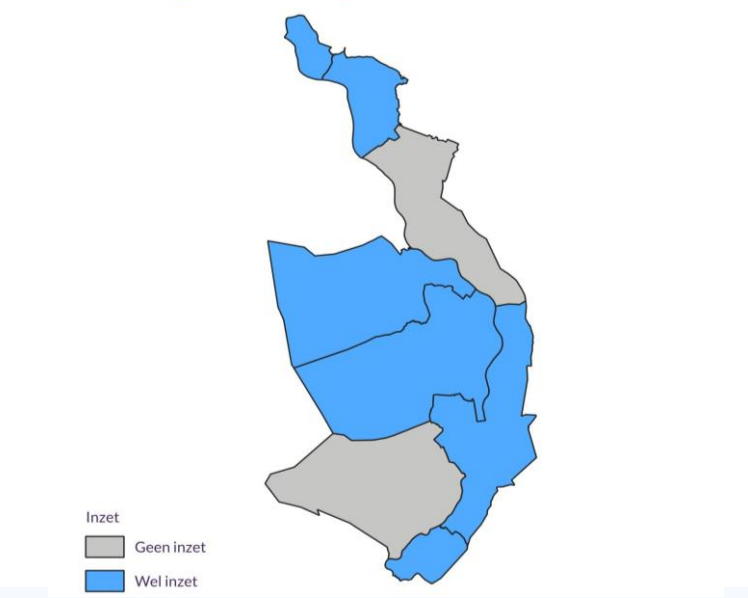

Bron: Mulier Instituut, 2023.
https://www.waarstaatjegemeente.nl/mosaic/dashboard/uitvoering-brede-regeling-combinatiefuncties

Inzet op personen met een beperking of chronische aandoening

In figuur 26 is te zien welke gemeenten functionarissen sport en bewegen inzetten voor de doelgroep personen met een beperking of chronische aandoening. In de regio Noord-Limburg zetten functionarissen sport en bewegen zich in 63 procent van de gemeenten met BRC in voor de doelgroep mensen met een beperking of chronische aandoening. Landelijk is dat in 75 procent van de gemeenten.

Meer data?

Data over de inzet op andere doelgroepen, zoals personen met een migratieachtergrond, zijn terug te vinden op waarstaatjegemeente.nl.

Inzet JOGG-aanpak

Figuur 27
JOGG-gemeenten

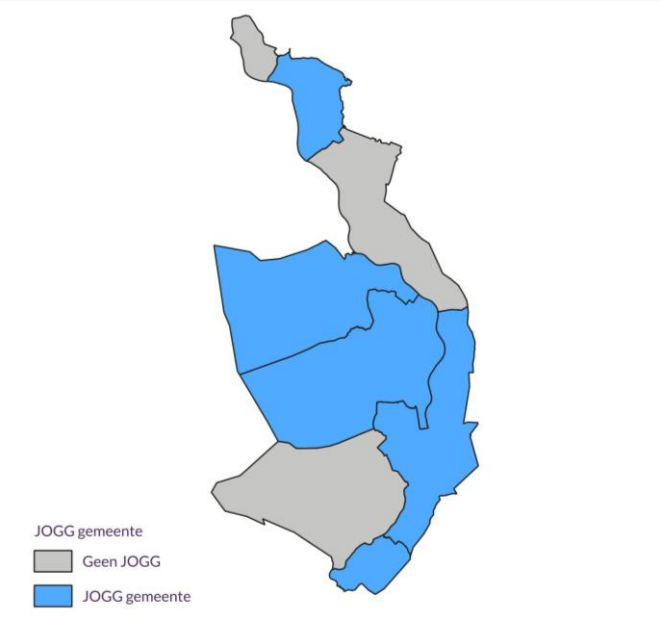

Bron: https://jogg.nl/werknet, 15 mei 2025.

Meerderheid gemeenten zet JOGG-aanpak in

De JOGG-aanpak is een lokale integrale aanpak om de omgeving waarin kinderen en jongeren opgroeien structureel gezonder te maken. In figuur 27 is te zien welke gemeenten deelnemen aan JOGG. In de regio Noord-Limburg is 63 procent van de gemeenten een JOGG-gemeente. Landelijk is dat ook 63 procent van de gemeenten.

Regioperspectief Noord-Limburg

Bijlagen

Bijlage 1 – Monitor Lokaal Sportbeleid 2024

Elke vier jaar geeft het Mulier Instituut in de Monitor Lokaal Sportbeleid inzicht in de stand van zaken van het gemeentelijk sportbeleid. Uit het onderzoek blijkt dat het Nederlandse lokale sportbeleid redelijk stabiel is: in het algemeen laat het sportbeleid van gemeenten geen grote ommezwaaien zien. Wel zien we enkele ontwikkelingen die geleidelijk doorwerken in het lokale sportbeleid.

Doelen van het sportbeleid

In het lokale sportbeleid hebben gemeenten aandacht voor sport als doel en sport als middel of instrument. Het overgrote deel van de gemeenten wil met het sportbeleid bereiken dat meer mensen gaan bewegen. En mensen hiertoe in staat stellen door bij te dragen aan een sportinfrastructuur met goede voorzieningen en sterke verenigingen. Het versterken van ondernemende sportaanbieders is bij een kwart van de gemeenten een doel. De bijdrage van de sport als middel voor de maatschappij ligt volgens alle gemeenten in het bevorderen van gezondheid. Daarnaast noemt het overgrote deel van de gemeenten het bevorderen van sociale participatie en integratie.

Groeiende verbinding tussen sport- en gezondheidsbeleid

Iets minder dan de helft van de gemeenten beschikt over een actuele sportnota. In plaats daarvan is sport vaker onderdeel van een bredere gezondheidsnota. Er is ook een sterke betrokkenheid van beleidsmedewerkers sport bij het opstellen van de GALA-plannen. We zien dus een groeiende verbinding tussen gemeentelijk gezondheids- en sportbeleid. De Rijksoverheid heeft deze verbinding ook gestimuleerd door geld beschikbaar te stellen voor gemeenten om een coördinator sport en preventie aan te stellen.

Opkomst thema's vanuit landelijk beleid stabiliseert

In 2020 bleek dat sommige thema's in navolging van landelijk beleid (zoals het Nationaal Sportakkoord) ook op lokaal niveau meer aandacht kregen. Bijvoorbeeld het vergroten van motorische vaardigheden bij kinderen, verduurzaming van sportaccommodaties, beweegvriendelijkheid van de openbare ruimte en een positief sportklimaat. In 2024 zien we dat deze groei zich alleen op het thema positieve sportcultuur heeft doorgezet. Momenteel lijkt het GALA ervoor te zorgen dat de verbinding tussen sport- en gezondheidsbeleid groeit. Landelijke beleidsimpulsen kunnen dus effectief thema's op de agenda van het lokaal sportbeleid zetten, maar na een tijdje lijkt voor veel van deze thema's de groeiende aandacht te stabiliseren.

Uitdagingen voor toekomstig sportbeleid

Veruit de meest genoemde uitdaging voor het toekomstige gemeentelijke sportbeleid zijn de financiën. Uit de monitor blijkt dat ruim een derde van de gemeenten verwacht dat ze in 2026 over minder budget beschikken dan in 2024. Na financiën noemen gemeenten de organisatiekracht van sportaanbieders en de betaalbaarheid van sport het meest als uitdagingen. Het lijkt erop dat gemeenten bij kortingen op hun budget op korte termijn vooral naar sportstimuleringsbeleid kijken. Dit heeft met name gevolgen voor kwetsbare groepen in de samenleving, waar buurtsportcoaches nu veel op worden ingezet. Dit sluit aan bij de conclusie van het SCP dat vooral burgers die op maatschappelijk, financieel en gezondheidsgebied achterblijven, geraakt dreigen te worden door bezuinigingen van de overheid. Ook jeugdzorg, thuishulp en armoederegelingen kunnen namelijk geraakt worden door de bezuinigingen.

Lees meer over de uitkomsten van de Monitor Lokaal Sportbeleid 2024 (Geurink et al., 2025).

Bijlage 2 - Volksgezondheid Toekomst Verkenning 2024

Het RIVM blikt elke vier jaar vooruit op ontwikkelingen in de volksgezondheid en zorg. De Volksgezondheid Toekomst Verkenning 2024 beschrijft vijf grote opgaven op weg naar 2050. Ook schetst de VTV-2024 een aantal mogelijke maatregelen om deze opgaven aan te pakken.

Kiezen voor een gezonde toekomst vraagt standvastig beleid

Het RIVM geeft aan dat kiezen voor een gezonde toekomst betekent dat beleid lange tijd wordt volgehouden. Het is ook belangrijk dat beleid dat er al ís, zoals het anti-rookbeleid of beleid dat mensen stimuleert om te bewegen, blijft bestaan.
En dat rekening wordt gehouden met bijvoorbeeld armoede of slechte woonomstandigheden. Ten slotte is het belangrijk dat het beleid wordt geëvalueerd om lessen te leren voor de toekomst.

Opgaven op weg naar 2050

De vergrijzing is en blijft de belangrijkste maatschappelijke ontwikkeling voor de volksgezondheid. Meer nieuwe woonvormen zijn nodig waar ouderen samen kunnen leven, elkaar kunnen helpen en aandacht krijgen. Verder is het belangrijk maatschappelijk de discussie te voeren welke behandelingen, zorg en beslissingen rondom het levenseinde nodig en gewenst zijn. Tegelijkertijd zijn veel ouderen na de pensioenleeftijd nog vitaal. Het is daarom belangrijk dat oudere mensen kunnen blijven meedoen in de samenleving. Deze punten vormen samen de eerste opgave.

De grote gezondheidsverschillen in Nederland vormen de tweede opgave. Mensen met een betere maatschappelijke positie leven gemiddeld 14 jaar langer in een goede gezondheid dan groepen die het slechter hebben. Hierbij is financiële bestaansonzekerheid belangrijk, vaak in combinatie met slechtere woonsituaties of arbeidsomstandigheden. Het is dus nodig om de omstandigheden waarin deze mensen leven te verbeteren.

Als derde hebben jongeren een steeds ongezondere leefstijl. Zo zullen meer jongeren overgewicht hebben, op steeds jongere leeftijd. Ook zullen jongeren steeds vaker problemen met hun mentale gezondheid hebben. Aangezien de jeugd de toekomst heeft, is het belangrijk te investeren in hun gezondheid, zowel fysiek als mentaal.

De vierde opgave is hoe goede zorg geleverd kan worden, ook bij een grotere vraag naar zorg en steeds grotere personeelstekorten. Ook zullen er in verhouding niet genoeg mantelzorgers zijn voor de vraag. Hierdoor kunnen mantelzorgers overbelast raken.

De vijfde opgave gaat over een gezonde inrichting van de leefomgeving, om beter voorbereid te zijn op de gevolgen van klimaatverandering. Denk aan hittestress en wateroverlast. Op veel plekken worden al maatregelen genomen om Nederland daartegen te beschermen, zoals meer groen en water in steden en dorpen. Een groene omgeving is ook goed voor de gezondheid: het stimuleert ontmoeten, ontspannen en bewegen.

Lees verder over de Volksgezondheid Toekomst Verkenning 2024, Kiezen voor een gezonde toekomst (RIVM, 2024).

Bijlage 3 - Meer informatie

Sportinfrastructuur

Jaarrapport ruimte voor sport en bewegen 2024
Sport- en speelplekken in Nederland
Van wet naar werkelijkheid: bewegingsonderwijs op de basisschool
Monitor sportuitgaven gemeenten 2023
Ontwikkeling vitaliteit sportverenigingen
Alcoholvrij aanbod in de sportkantine

Sport- en beweegdeelname

Lidmaatschap sportclubs en sportdeelname
Welke groepen mensen bewegen minder
Sport- en beweeggedrag naar migratieachtergrond
Mentale gezondheid en sport- en beweegdeelname
Zwemvaardigheid van kinderen
Buitenspelen in Nederland

Activatie en programma's

Fundament versterkt: Monitor Sportakkoord II
Motorische vaardigheden bij kinderen
Meer bewegen tijdens schooltijd
Samenwerking BRC-functionarissen met ondernemende sportaanbieders
Samenwerking tussen BRC-functionarissen en maatschappelijke organisaties in de sport
JOGG-monitor 2023
De verbinding van zorg met sport
Tweedelijnszorg en sport: wat werkt?
Mentale gezondheid in gemeentelijk beleid

Websites

Diverse cijfers en statistieken van gemeenten: www.waarstaatjegemeente.nl
Regionale data op thema's als zorggebruik, bevolkingsontwikkeling en leefstijl: www.regiobeeld.nl
Loket Gezond Leven: www.loketgezondleven.nl
Kernindicatoren, kaarten, feiten en cijfers over sport en bewegen: www.sportenbewegenincijfers.nl
Kennis voor onderzoek, beleid en praktijk: www.allesoversport.nl
Landelijke kennisbank met publicaties over sport en bewegen, leefstijl en gezondheid: www.kenniscentrumsportenbewegen.nl/kennisbank/
Indicatoren over brede welvaart: www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/regionale-monitor-brede-welvaart/indicator

Contact

Nathan Geurink
n.geurink@mulierinstituut.nl

Vereniging Sport en Gemeenten
info@sportengemeenten.nl